

Михайло Димид

ЩОБ ПРОВІДНИКИ ЦЕРКОВ СМІЛИВО ЗДІЙСНЮВАЛИ ЄДНІСТЬ!

«З погляду православного, питання про універсальний примат і непомильність Папи, так як її розуміє Захід, не можуть бути прийняті. Без того, щоб ми хотіли мішатися у внутрішні справи римо-католицької Церкви (...), ми думаємо, що це властива відповідальність цієї Церкви дати нові інтерпретації тим догмам, які не тільки становлять основну перешкоду до повного з'єднання між нашими двома Церквами, але також до християнської єдності взагалі». Так заявляє митрополит Мелітон з Халкедонії, декан постійного єпископського Синоду єкуменічного Константинопольського Патріархату, в інтерв'ю, яке появилось 15 січня 1984 року у французькому католицькому щоденнику «Ла Круа».

Митрополит Мелітон, перед яким 14 грудня 1975 р. в Сикстинській каплиці Папа Павло VI клякнув і поцілував йому ноги, уважає, що двадцять років після історичної зустрічі в Єрусалимі між Павлом VI і Атенагорасом I (5 січня 1964 р.), зусилля замирення між римо-католицькою Церквою і православною Церквою є вже «поважним»: «...воно відчиняє нову епоху в історії християнської Церкви». «Нормальний і позитивний діалог» «продовжується без того, щоб сповільнювався» і «ми маємо бути вдоволені, бо ми з обох боків перейшли понад якийсь фанатизм, що був створений розколом».

Але «найбільш болюче ще лишається» і є зараз конечним «перейти з „діалогу любови“ до „діалогу правди“, який в першу міру відноситься до еклезіології. І тут, або ми залишимо самих богословів дискутувати це питання, з їхніми оправданими, але не скінченими дискусіями, або так, як зробили Павло VI і Атенагорас I, ми надамо тон як Церкви. Церкви можуть сміливими церковними актами дати напрям і сприяти до поступу богословських дискусій».

Інший «камінь преткновенія» для діалогу і замирення, це «питання уніятства», тобто питання тих східних громад, які знаходяться у зірванні з православ'ям і в послузі Римові. «Щиро і чесно кажучи, мушу признати, що питання уніятства є так само одна з негативних точок в діалозі й примиренні між римо-католицькою і православною Церквами. Я певний, що це кажучи, висловлюю загальний погляд православних. Не входжу в особливі випадки, історичні обставини і причини впровадження уніятства на Сході. Признаю, що це становить тяжку історичну спадщину, так як і існують інші психологічні спадки в загальному історичному контексті поділу між Сходом і Заходом. Деякі надужиття уніятського руху і етнологічні казуси створили тяжку проблему до переборення між римо-католицькою і православною Церквами. Навіть, коли ціль була, принаймні за назвою, єдність Церков, тим, у практичному житті, спричинилося до побільшення розколу». Не треба так само

«наголошувати нові догми, створені на Заході».

«Свідчення єдності», яке мають дати Церкви, «є основним для всього християнства і для теперішнього світу, — підкреслює митрополит Мелітон. — Якщо вони не долучуються в їхній відповіді до цього заклику Святого Духа, їхня відповідальність перед Богом і перед людьми буде поважною».

Вкінці митрополит Мелітон робить наголос на факт, що «добра воля відповідальних (...) обох Церков не вистачає».

«Ми потребуємо обнови ментальностей, повороту до первісної нероздільної Церкви, повороту до спільних постанов Отців Церкви і спільних єкуменічних Соборів», — і так кінчає, йдучи в дусі деяких заяв Павла VI і того, що минулого року сказав у Парижі Ігнатій IV Газім — греко-православний Антіохійський патріарх.

Католицький богослов Карл Ранер, який викладає догматику в Іннсбруцькому Університеті, говорить, що провідники Церков мали б вже тепер «сміливо самі здійснювати єдність Церков». Богослови вже вистачально виконали свою підготовчу працю. З нагоди відзначення десятої річниці праці Християнських Церков Баварії, Ранер підкреслив, що створення «Єдності органічної і соціально помітної» є заповіддю для всіх Церков. Сьгодні існує згода в цій точці: «В з'єднаній Христовій Церкві може і мусить бути більше Церков». Так що Рим не має більше наміру «силою впроваджувати інші віровизнання в одну римо-католицьку Церкву, яка би виявляла цілковито однакові властивості».

У розумінні єдності професора Ранера, ніяка помісна Церква не мала б засуджувати те, що інша уважає частиною свого віровизнання. Однак, Святе Письмо і визнання підставових правд християнства мали б бути обов'язковими для всіх. Все, що мало б перейти ті рамки, належить до утопії.

Архієпископ Кантербері, Роберт Рансі, примат Англійської Церкви і президент Англіканського з'єднання, запросив до Кантербері від 6 до 9 квітня 1984 р. усіх представників Церков Англії і Галії, включно із 15 представниками католицької Церкви, на зустріч для обговорення молитви над важною темою християнської єдності. Запрошення, зложене при кінці єкуменічної зустрічі, яка відбулась в перших днях січня ц.р., в Нью-Гал, близько Челмсфорд, на тему: «Католицька Церква і християнська єдність — актуальна позиція і майбутні проекти».

Челмсфордська конференція, як і те, що відбудеться в Кантербері, не має вирішального характеру, лише встановлює собі за мету сприяти «спільній дбайливості бути послушними Господу Церкви і віднайти Його волю для єдності!»

В такому дусі всі християни повинні просити «Господа Церкви віднайти Його волю для єдності!»